

Smernica **BICYKLOVANIE – CENOVU VÝHODNÉ OPATRENIA**

Verzia: November 2015

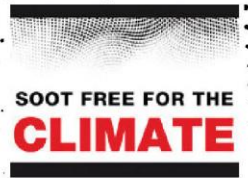
Bicyklovanie je na vzostupe. Už nejakú dobu mu európske mestá venujú stále viac pozornosti. Nie je to žiadne prekvapenie, pretože zvyšujúci sa podiel cyklistov v dopravnom mixe ponúka obciam, organizáciám a jednotlivcom dlhý zoznam výhod. Primárne príklady sú, že cyklisti negenerujú prakticky žiadne škodlivé emisie, a že opatrenia na podporu bicyklovania majú vysokú efektívnosť nákladov v porovnaní s inými metódami dopravy.

Bicyklovanie je zdravé, flexibilné, lacné a nevytvára prakticky žiadne emisie. Nevyvoláva žiadne externé náklady a znižuje priemerné náklady spoločnosti na zdravotné poistenie. Bicyklovanie so sebou prináša celý rad výhod so synergickými účinkami pre obce, spoločnosť aj jednotlivcov.

Pre obecné rozpočty má bicyklovanie jednu výraznú zrejmu výhodu, že infraštruktúra, ak sa dobre naplánuje, je veľmi lacná. Tento

dokument ukazuje množstvo dôležitých aspektov podpory bicyklovania obcami so zameraním na nákladovo efektívne opatrenia. Mimo infraštruktúrnych opatrení obsahuje tento dokument aj potenciálne služby, komunikačné nástroje, kampane a organizačné a regulačné opatrenia, ktoré môže mesto využiť.

Bicyklovanie je relatívne lacné – množstvo miest v EÚ dosiahlo pozoruhodné vylepšenia v

podmienkach pre bicyklovanie už s rozpočtom menej ako 10 Eur na osobu na rok (napr. Viedeň, Berlín a mnoho iných). Mnoho holandských a dánskych miest investuje viac ako 20 Eur na osobu a rok, aby sa dostali na popredné miesta rebríčka miest bicyklov, kde bicyklovanie dosahuje výrazne viac ako 20 % modálneho splitu. V porovnaní s rozpočtom iných metód dopravy je to stále nízke číslo, v oblasti politiky bicyklovania to však môže zmeniť svet.

Lyon

Lyon je jedno zo severofrancúzskych miest, ktoré v poslednej dobe vykonali veľa pre bicyklovanie. Toto mesto so slabou tradíciou bicyklovania začalo veľkými krokmi. Od roku 2004 do roku 2009 zvýšilo počet cyklistických chodníkov o 33 %. Do roku 2014 dosiahlo toto číslo 60 %. Existujú plány na ďalšiu rast o 75 % od roku 2014 do roku 2020. V roku 2005 spustilo mesto tiež inovatívny program požičiavania bicyklov Vélo'v.

Infraštruktúra

Možno najdôležitejšia podmienka, ktorú ľudia potrebujú na bicyklovanie, je priestor. Slovo infraštruktúra znie nákladne, takže je nutné povedať dve veci. V prvom rade, infraštruktúra pre bicyklovanie je komparatívne cenovo výhodná, konkrétne pri zväžení nákladov na údržbu. V druhom rade, aj keď existujú drahšie príklady cyklistickej infraštruktúry, mesto má na výber z viacerých „rozpočtovo výhodných“ spôsobov podpory bicyklovania.

Zopár príkladov:

- Zavedenie farebných cyklistických chodníkov na hlavných uliciach na zvýraznenie ich vyhradeného účelu.

- Navádzací systém pomáha cyklistom nájsť správnu cestu.
- Rozšírenie zdieľaných a peších zón a ich otvorenie pre cyklistov.
- Rozšírenie obytných oblastí so zníženou maximálnou povolenou rýchlosťou.
- Otvorenie ulíc s jednosmernou premávkou pre bicykle rozširuje sieť a skraca cyklistom cestu.
- Prečo sa neprispôbiť miestnym potrebám? Zakázať premávku okolo školských budov pred a za školou.
- Ak je cieľom podporovať bicyklovanie v konkrétnej oblasti bez zmeny infraštruktúry stačí znížiť najvyššiu povolenú rýchlosť pre motorové vozidlá.

Veľmi dôležitá súčasť infraštruktúry sú zariadenia na parkovanie bicyklov. Slúžia ako prostriedok organizácie zaparkovaných bicyklov a cyklistom poskytujú bezpečné miesto na zamknutie bicykla.

Mestá musia rozlišovať medzi krátkodobým, strednodobým a dlhodobým parkovaním. Rôzne požiadavky na parkovanie vyžadujú rôzne typy infraštruktúry. Napríklad jednoduché „stojany“ stačia na krátkodobé parkovanie a sú cenovo veľmi dostupné. „Boxy“ na dlhodobé parkovanie zvyknú mať vyššie nároky a tým aj vyššie ceny. Niektoré mestá však v okolí železničných staníc zašli ešte ďalej a vybudovali veľké budovy na parkovanie

bicyklov ako „Radstation“ („bicyklová stanica“) v meste Münster.

Služby

Najdôležitejším bodom pre mesto pri podpore bicyklovania je vyčleniť dostatočné ľudské zdroje. Otázka stojí: Máte dostatočné množstvo človekohodín, ktoré môžete vyčleniť na tento predmet?

Samozrejme, že tieto zdroje vyžadujú financie z obecného rozpočtu a mestá môžu do určitej miery podporovať bicyklovanie bez personálu navyše, integrovaním zodpovedností do existujúcich pracovných pozícií. Bez dostatku obecných človekohodín však môže byť nemožné implementovať potrebné opatrenia, ako sieť chodníkov, efektívne a dostatočnej miere.

Zahrňte partnerov do obecného plánovania. Najlepšie sa tak využijú miestne znalosti a môže sa tým vylepšiť kvalita plánovania. Zvyšuje sa tak aj informovanosť a prijatie verejnosti.

Bezpečnosť

Cyklisti sa chcú cítiť bezpečne nielen pri bicyklovaní, ale aj keď majú bicykel zaparkovaný. Krádeže bicyklov alebo vandalizmus môžu mať vážny dopad na vnímanie kvality bicyklovania v meste ľuďmi. Dva príklady, čo môže mesto urobiť: Nainštalovať dostatok bezpečných parkovacích

zariadení v hlavných lokalitách a vytvoriť register bicyklov, aby sa uľahčila identifikácia ukradnutých bicyklov. Dôležité je, samozrejme, aj zvýšiť informovanosť o probléme, zvýrazniť informačné a komunikačné opatrenia (pozrite ďalej).

Multimodálna doprava

Veľké percento presunov v mestách má menej ako päť kilometrov. Napriek tomu sa veľké percento týchto presunov uskutočňuje v aute, aj keď by sa k tomu dokonale hodili bicykle. Na druhú stranu dobrý spôsob, ako zabezpečiť používanie bicyklov aj na dlhšie trasy, je myslieť na „multimodálnosť“. Kým bicyklovanie je vhodné konkrétne na krátke a stredne dlhé trasy, bicykle v kombinácii s verejnou hromadnou dopravou môžu súperiť s autami aj na dlhších trasách.

Informácie a komunikácia

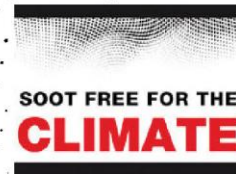
Mesta, ktoré investujú do bicyklovania, by mali uistiť, že svoje plány dobre odkomunikujú a zabezpečia informovanosť o nich. Existuje

niekoľko príkladov, ako to môžu mestá uskutočniť pri relatívne nízkych nákladoch:

- Obec musí ísť príkladom.
- Podpora alebo organizácia cyklistických dní, napríklad podujatí „Critical Mass“.
- Organizovanie výstav cyklistiky.

Znečistenie ovzdušia a zdravie

V roku 2011 takmer 450 000 ľudí v EÚ umrelo predčasne z dôvodu znečistenia ovzdušia. Znečistenie ovzdušia sa tak stáva hlavnou environmentálnou príčinou skrátenia života v EÚ. Výsledné zdravotné ťažkosti stoja spoločnosť odhadom €330-940 miliárd ročne. Viac ako 90 % mestskej populácie v EÚ je vystavených koncentráciám vyšším ako sú medzné hodnoty odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou (World Health Organisation – WHO). Medzi najdôležitejšie znečisťujúce látky patria čierny uhlík (black carbon – BC), ktorý je súčasťou pevných častíc (particulate matter PM), oxid dusičitý (NO₂) a ozón (O₃).

- Organizovanie cyklistických prehládok so sprievodcom.

Regulačné opatrenia

Obce môžu podporovať bicyklovanie niekoľkými regulačnými oblasťami. Podpora MVO a žiadanie integrovaného mestského plánovania. Tu odporúčame, sa ciele v oblasti bicyklovania implementovali do všetkých procesov mestského plánovania. Napríklad nové stavebné povolenie sa udelí len v prípade, že projekt bude obsahovať zariadenie na parkovanie bicyklov a bude pripojený k sieti cyklistických trás.

Bicyklovanie by sa tiež malo integrovať do plánov riadenia mobility vrátane škôl a spoločností a mala by sa zvyšovať jeho priorita. Politiky na podporu bicyklovania by mali hrať rolu v ostatných regulačných procesoch. Pritom sa vyžaduje medzirezortná komunikácia. Nevyžaduje si však investície veľkých objemov – z hľadiska rozpočtu je výhodná.

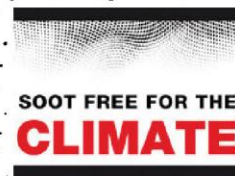
Kodaň

Pravdepodobné hlavné európske mesto cyklistiky, s najdlhšou históriou vysokého modálneho splitu, silnou podporu cyklistiky vo verejnosti a odvážnymi infraštrukturálnymi plánmi. Mesto má hustú sieť cyklistických chodníkov, ulíc a dokonca aj „dialnic“. Podpora siaha až tak ďaleko, že opatrne jazdiacim cyklistom dávajú čokoládu.

Myslíte z dlhodobého hľadiska

Výsledky podpory bicyklovania sa prejavujú v horizonte niekoľkých rokov. Zmena modálneho splitu v prospech bicyklovania však vyžaduje tiež zmenu správania. Chce to čas, ale prínosy sú obrovské. Mesto sa musí pripraviť na investovanie do bicyklovania nielen v krátkodobom horizonte, ale aj v budúcnosti. Absolútnym základom pre úspešnú a udržateľnú podporu bicyklovania sú teda nasledujúce body:

- Nezávislé a dlhodobo viazané rozpočtové prostriedky vyčlenené na bicyklovanie.
- Integrácia bicyklovania do ústredných obecných stratégií.
- Dlhodobé ciele a riadenie kvality.
- Využívanie rôznych zdrojov financovania na bicyklovanie. Aj EÚ venuje zvýšenú pozornosť podpore bicyklovania.

KONTAKT

V prípade záujmu môžu obce získať ďalšie informácie na nasledujúcom mieste:

Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland
(BUND) e.V.
Friends of the Earth Germany
Arne Fellermann | Telefón: + 49 30 275 86-484

O NÁS

Čisté ovzdušie je projekt deviatich európskych environmentálnych organizácií, ktoré bojujú za čisté ovzdušie v európskych mestách. Napriek existujúcemu legislatívnemu rámcu a právu občanov na čisté ovzdušie zostáva neustále porušovanie limitov znečistenia ovzdušia problémom v mnohých mestách. Znečistenie ovzdušia ohrozuje zdravie, životné prostredie a klímu. Je čas zakročiť!

www.cleanair-europe.org

Súvisiaca kampaň “Sootfree for the Climate” (Bez sadzí za klímu), spustená v roku 2009, sa zmeriava na redukciu emisií sadzí z dieselových motorov, ktoré urýchľujú zmenu klímy a predstavujú nebezpečenstvo pre verejné zdravie. Do dnešného dňa sa do kampane zapojilo dvanásť európskych MVO.

www.sootfreeclimate.org

autor projektu

project coordination

